

כמה גדול כוחה של האחדות, והתכללות היחיד עם הציבור!!!

"ויש לומר וכו' שמצוה זאת היא זכרון לישראל לתקן עון זה הגורם סילוק שכינה בישראל, והוא שכל מחלוקת ופירוד לבבות בישראל, הוא בא מצד שאחד מתרומם ומתגדל על חבריו וכו', ומצד זה מתרבה שנאת חנים ומחלוקות בישראל ונופל בהם המנין והמספר בסילוק שכינה ח"ו. ולכן אמר הוא ית', שכל אחד יתן כופר נפשו לה', 'העשיר לא ירבה', לומר שכל אחד יהיה שוה בעיניו עם חבריו וכו', ומצד זה לא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, כי על ידי האחדות שיהיה בהם, תהיה השראת השכינה בהם, שזהו חיותם וקיומם, שמצד סילוק השכינה שהוא ממש סילוק הנפש וכו' גורם מיתה ח"ו, ועל ידי האחדות לא יפול בהם סוג המספר בכל אישי אומות העולם אלא במעלות נשמותיהם מצד שקליהם שרומזים על זה."

"ולכן נעשו מן השקלים אדנים למשכן שהמשכן עומד עליו, והוא כמ"ש שכל זמן שיש אחדות בישראל אז הם נעשים משכן לשכינה כמו שכתוב וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (שמות כה, ח), וכו'."

"והמון הרשע ימ"ש השיב לאחשוורוש, שכיון שהם מפוזרים בין העמים וגם יש בהם פירוד לבבות ומחלוקות, אז ממילא סר מהם השגחתו ית' ונוכל לעשות בהם כל חפצינו כאשר היה באמת כן, לולי שתקנו הדור הזה עון זה כמ"ש לָךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים (אסתר ד, טו). ולכן היתה מצות השקלים תיקון גדול ורפואה קודם למכה, למה שחשב המן הרשע לעשות בישראל, עכ"ל."

הרי לן מבואר כמה גדול כוחה של האחדות או ההיפך ח"ו, עד שלפי דברי הגרי"א חבר, עיקר כוחו של המן היה משום שהיו בני ישראל בבחינת מפוזר ומפורד, ולא היו בבחינת גוי אחד, שתהיה שכינה שרויה עמהם, ולפיכך הקדים להם הקב"ה את שקליהם לשקליו, שזה עיקר הכח של מחצית השקל, לאחד את ישראל בבחינת גוי אחד, וכמו שהאריך, ומחמת זה לא היה להמן הרשע שליטה עליהם.

ובאותו דרך כתוב גם בספר כלי יקר וז"ל: "וַיָּבֵא עֲמֶלְק וַיִּלְחָם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִים (שמות יז, ח), בילקוט מסיק שעמלק דומה לזבוב וכו', משל למלך שהקיף כרם וכו', שהיצה"ר המשילוהו רז"ל (ברכות סא). לזבוב שכח פיו חלוש לעשות נקב בבשר השלם, אך במקום שהזבוב מוצא איזו מורסא או שחין אשר שם פתח פתוח קצת לבשר שם ירבע וירחיב הפרצה וכו'."

"כך עמלק כל זמן שהיו ישראל שלמים עם ה' והיה גם שלום ביניהם אז לא יכול להם כלל, וכאשר ראה אותם במסה ומריבה על ריב בני ישראל שהיה מריבה ביניהם, כי כל החניות שקודם מתן תורה כולם היו בתרעומות ובמחלוקות, כמו שפירש"י וְעַל נִסְתָּם אֶת ה' (שמות יז, ט), שהיו מריבים גם עם ה', אז מצא לו עמלק פתח פתוח ומקור נפתח לחטאת ולנדה, ומיד ייבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, כי רפידים אותיות פרידים, ואותיות רף ידים, והא בהא תליא, כי ע"י שני מיני פרידים אלו שנפרדו מאת ה' ופירוד לבבות שביניהם, באו לידי רפיון ידים וכו'. וכן המן שבא מזרע עמלק בא על ישראל בטענות אלו באמרו יִשְׁנוּ עִם אֶחָד מִפְּנֵיךָ וּמִפְּנֵיךָ (אסתר ג, ח), דהיינו מפוזר איש מרעהו ומפורד מן השכינה, עכ"ל."

« הקב"ה ציוה לשבת באסיפת מרעים באהבה ואחוה!!

כתוב בפרשה וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּם (שמות לה, א), וביאר הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע (ליקוטי הרי"ם ויקהל) בזה"ל: "הפירוש, שאמר להם שצוה ה' כן שיהיה ויקהל משה כו'. [הכנסיה וההתחברות מישראל מסיר החומריות והגשמיות. וזהו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, ועל זה גופא אמר להם 'אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות', היינו הקהלה וההתחברות]" עכ"ל.

והנה כל ענין ההתחברות והאחדות בין בני ישראל, זה אחת היסודות החזקות שגדולי וצדיקי הדורות עמלו להחזירה ולשרשה בלבבות בני ישראל, עד ששבחו עד למאד גם הענין החיצוני של התקהלות ואסיפת מרעים, הכל בגלל שעי"ז מתקרבות הלבבות, וגורמת לאהבה ואחוה בין בני ישראל.

וכתב הרה"ק בעל התניא זי"ע באגרתו הקדושה (אגרות כ"ג), וז"ל: "שמעתי מרבותי, כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשרי עלייהו, עד שהיה מתבטל ממציאיותו לגמרי, עכ"ל."

והשם שמואל זי"ע (תולדות תרע"ז שבועות), מביא כן בשם הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, שכל מקום שיש בו עשרה מישראל, אפילו מלאך שבא לשם מתמוגג מפחד משום דכל בי עשרה שכינתא שריא.

ומוסיף על זה הגאון המהרש"ק זצ"ל רמז לגדלות הענין של התקהלות בני ישראל, וכותב בזה"ל: "בתורה כתוב לשון ויקהל, כיון שהמשכן בא ככפרה על חטא העגל, ושם נאמר וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֱרֹן (שמות לב, א), וכדי לכפר על ויקהל העם נאמר ויקהל משה."

ומוסיף במאמר המוסגר: "מכאן תוכחה מגולה לאלה הטוענים שאחדות בין יהודים עולה על הכל, דאע"ג דהיא מעלה גדולה להיות כאיש אחד, מ"מ זהו בתנאי שהם בלב אחד לאביהם שבשמים דוקא. יש להבחין בין אחדות לאחדות, דבנוגע לפעולה שהיא לכבוד שמים, כבהאי גוונא האחדות היא מעלה, אבל כשנוגע לדברי עבירה ומחלוקות, הרי האחדות היא חסרון (בקהלים אל תחד כבדי (בראשית מט, ו)), עכ"ל."

« האחדות בין בני ישראל כתרופה לשקלי המן!!

כתב הגרי"א חבר זצ"ל (בדרשות שבת הגדול), וז"ל: "אי' במסכת מגילה (ג), אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים להם שקליהו לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים, ע"כ."

"והנה, ענין זה שהקדים הקב"ה שקליהם לשקליו של המן, יתבאר בהקדם מה שאפשר לדייק במה שכתוב בתורה הק' בפרשת כי תשא, כי כדי למנות את כלל ישראל צריך לתת כל אחד מחצית השקל, ולא ימנו את ראש בני ישראל בעצמם. וצריך להבין, מה ענין מנין בני ישראל שגורם נגף ח"ו, ולמה נתינת השקלים הוא תועלת לזה לכפר על נפשותיהם."

ובהרחבת הענין, שרק מתוך אחדות ישנה השראת השכינה, כתב עוד הגרי"ח זצ"ל, (שיח יצחק בדרוש לפרשת שקלים), וז"ל: "והענין, כי כלל האומה הזאת הוא דמות אדם שלם המורכב מאיברים רבים וגידים, שכמו שכל אבר הוא מיוחד לדבר פרטי ועושה פעולה מיוחדת שהיא צריכה אל הגוף בכלל, וכולם משתמשים לבריאת הגוף וחיותו שתוכל הנפש להיות שורה בו, למשל אם הידים לא היו משמשים לגוף לעשות מלאכתו וצורך אכילתו לקיום גופו, לא היה לו במה לחיות, וכל האיברים צריכים הם להכיר מדרגותיהם ולעשות כל אחד פעולה מיוחדת אליו."

"וכמו כן ישראל בפרט, הם מורכבים מריבוי ניצוצות, ונשמת כל אחד הוא צריך אל הכלל כולו, וע"י שמאחדים זה בזה, אז הנפש שורה בהם והיא השראת השכינה שבהם שהיא נפש של ישראל וקיומו"

"וכמו שבאיברים, כל אחד הוא מיוחד לדבר פרטי, כמו כן כל אחד מישראל נברא לדבר מיוחד, לקיום העולם בכלל, והרי ממש כל אחד מישראל הוא עולם שלם שגורם בדבר המיוחד לו קיום העולם בכלל, ולכן אמרו כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא (בב"ב יא.)."

"ולכן כל זמן שכלל ישראל הם באהבה ואחוה כולם פונים לטובת הכלל ואז הוא ממש כמו הגוף שבאיבריו הם בריאים וחזקים והם משמשים כולם לטובת כל האיברים, ואז הנפש שהיא השכינה שורה בהם ואין אומה ולשון יכולים לשלוט בהם וכו", עכ"ד.

« השראת השכינה רק במקום ששורה אחדות!! »

בספר חרדים (פ"ז), כתב וז"ל: "...וכן היצירה, כמו שאנו אומרים כל יום עליהם 'כולם אהובים כולם ברורים וכו', וכן בעשיה, צוה לעם אשר בחר ואהבת לרעך כמוך, לא תקום ולא תטור את בני עמך, לא תשנא את אחיך בלבבך וגו'."

"במצות שבין אדם לחבירו, כיון ית' לעשותה יחוד אחד, כדי שיהיו דוגמא של עולמות שעליהם, אצילות בריאה יצירה שכולם מיוחדים, ואם חלילה וחס ימצא מחלוקת ופירוד ביניהם לא ישרה בתוכם, כדפי' רשב"י על הפסוק **וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁכְּנוּ** (איוב כג, יג), שדקדק, שלא אמר ה**ַ**כתוב והוא אחד, אלא והוא באחד, שרצה לומר שלא ישרה במקום פירוד אלא במקום יחוד."

"זפי' מי ישיבנו', על דרך כי הא דאמרו חז"ל כשישראל בשלום זה עם זה אין שטן נוגע בהם, ושכינתו אינה מסתלקת מביניהם אפילו הם עובדים ע"ז, זהו פי' 'ומי ישיבנו', כלומר, אין שום עוון יכול לגרום

סילוק שכינתו מעליהם. דור אחאב שאעפ"י שהיו ישראל עובדים ע"ז, לפי שהיה ביניהם שלום כשהיו יורדים למלחמה היו נוצחין, וכשאין שלום ביניהם נופלים אעפ"י שהם צדיקים כדורו של דוד. ולכן נתארך גלותינו על עוון מחלוקות ושנאת חנם שהוא בינינו, שעדיין לא הטהרנו ממנו, שכל העולמות קשורים זה בזה ובהראות פירוד בתחתון גורם פירוד בשלשה אשר עליו וכו", עכ"ל.

« מה יותר גרוע, עבודה זרה או מחלוקת?!?! »

ועד היכן הדברים מגיעים, אפשר ללמוד מדברי הליקוטי חבר בן חיים (ריש כי תשא) שהביא ביאור נורא בשם רבו החתם סופר זי"ע, עמ"ש **הַעֲגֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱהֲרֹן** (שמות לב, לה), דלכאורה צריך ביאור היאך עשה אהרן את העגל מחשש שמא יהרגוהו בני ישראל הרי ע"ז היא ביהרג ולא יעבור, והיה לו לתת את נפשו להיהרג בידי הערב רב ולא לשתף עמם בעשיית העגל.

ומבאר, שבאותה שעה ראה אהרן הכהן שאף אם יתנגד להם והם יהרגוהו עדיין תשרור ביניהם מחלוקת עזה, כי כל אחד מהם הציע עצות ורעיונות כדת מה לעשות אחר שמת משה, ויהיה חרב איש באחיו אף אם

יבא משה ביום המחרת כי במקום מחלוקות גם משה לא יועיל, וכמו שכתב רש"י (במדבר ט"ז ד), במחלוקות של קרח נתרשלו ידי, על כן נתרצה להם ועשה בעצמו העגל, כדי שתשרור ביניהם שלום ושלוח, ואז בבוא משה ביום המחרת יהיה שלום ביניהם, ברגע אחת יבער הרע מקרבם. ואכן כך הוה כמו שכתוב ויקח העגל וישרפו ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל (שמות לב, ט), ואין פוצה פה ומצפצף.

נמצא, שאהרן בחר להיות סניף לע"ז לפנים, למען לא יתרבה מחלוקת בישראל. ואכן, השי"ת הבוחן כליות ולב וידע כי במסירות נפש עשה כל זה, מחמת כן בחר בו להיות כהן גדול. וזהו שאמרו לו בהקים את המשכן כשנרתע לאחוריו על שראה דמות עגל על המזבח, א"ל הקב"ה למה אתה בוש לכך נבחרת על שבחרת להצילם ממחלוקת על ידי עשיית העגל.

וכעין זה מצינו בספר שבט מוסר (פרק ל"ז אות כ"ב), שכתב שכאשר נתבונן בדברי חז"ל נראה, שלמחרת יום המחלוקת של קרח עם משה לא ירד המן, על אף שביום שחטאו בעגל איתא במדרש (שמו"ר מ"א א), שירד המן. הרי שמחלוקת גרוע הרבה יותר מעבודה זרה.

« כוחו הגדול של 'ציבור' שלם לעומת יחיד!!! »

בספר שיחות מוסר (להגר"ח שמואלביץ זצ"ל מאמר ע"ג), כתב על הא דאיתא במס' ברכות (ב). "לעולם ישתף איניש נפשיה בהדי צבורא, ופירש"י וז"ל, אל יתפלל תפילה קצרה בלשון יחיד אלא בלשון רבים, שמתוך כך תפילתו נשמעת". ולכאור' יש להבין, שאמנם תפילתו על הציבור נשמעת יותר, אך איך יזכה הוא עצמו למה שלא היה יזכה אילו לא היה מתפלל אלא על עצמו.

ומבאר הגר"ח בזה"ל: "אלא שהן הן הדברים, שבתוך כלל הציבור זוכים היחידים אע"פ שאינם ראויים, (ואם אך לא כבדו חטאייהם, עד שגרמו להיותם יוצאים מתוך הכלל ולהעניש לעצמם), וכאמור, שהנהגת הקב"ה היא עם הכלל כולו, בין לטוב ובין למוטב, ולכן יש לו להתפלל על הכלל כולו, ובתוך כך תהא תפילתו נשמעת אף על עצמו."

"ועיקר ענין זה הוא לפי שהציבור אינו רק צירוף של יחידים, אלא הציבור הוא מציאות חדשה לגמרי, וע"כ זוכה הציבור למה שלא היה כל יחיד ויחיד שבו זוכה בפני עצמו, וכן כתב בדרשות הר"ן הנ"ל, וע"כ שהכלל יקנה שבח ומעלה יותר ממה שראוי מצד פרטיו וכו", עכ"ל.

(מוסיף וכותב הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, שראינו שבדרך הצלתנו במלחמה האחרונה באירופה, שרק אלו שנטפלו ונתדבקו אל הכלל ניצולו).

ומפורסמים דברי הסבא מקלם בישוב הקושיא היאך בטוחים אנו ביום הדין ראש השנה שנצא זכאים, ושלכך עושים אותו יום טוב ולובשים לבנים, אלא, הכלל לעולם מובטח, דאף שלגבי כל יחיד ויחיד ישנה סכנה בתוצאות דינו, אולם כלל ישראל מובטח הוא שיצא בדימוס.

ויש לעיין בתירוצו, מאחר וכל יחיד ויחיד נשאר בסכנת תוצאות דינו, מה יש לנו לשמוח שהכלל מובטח, והלא כל אחד באופן פרטי יש לו לדאוג מה יהא בדינו.

אולם ראיתי ביאור, דכל אחד ואחד אכן בסכנה על תוצאות דינו אולם היינו דוקא כאשר הוא פורש מן הכלל, ומתבדל מכלל ישראל, אבל כאשר כולל הוא עצמו עם הכלל, יצא דינו לזכות אחר שאינו יחיד לעצמו אלא חלק מן הכלל וממילא דינו ככלל עצמו שלא ניתן להפרדת חלקים.

ועפ"י מובן היטב ענין ויקהל משה, לאחר חטא העגל הקהיל משה את כל ישראל כי באחדות זו תתאפשר כפרתן מחטא עבודה זרה, דכאשר עם ישראל באחדות אף אם חטאו בעבודה זרה אין מידת הדין יכולה להפרע מהם, וזו התקנה שראה משה לעשות לאחר חטא העגל להקהילם ולאחדם באגודה אחת.

"...שלמחרת יום
המחלוקת של קרח
עם משה לא ירד
המן, על אף שביום
שחטאו בעגל
איתא במדרש
שירד המן. הרי
שמחלוקת גרוע
הרבה יותר
מעבודה זרה..."